

Leenan Peltola-Palotien muistolle

Vanhan kirkon alttarilla 29.3.2010

Esa Saarinen

Elämä on kaunis
Leena ajatteli
ja sitä kauneutta on palveltava.
Että kauneutta on ja iloa on ja onnea on
ja rakkautta on
ja se on meidän elämämme lopulta.
Menkää ja tehkää
hän julisti
elämä on kivaa
sampanjaruusujen sävyin
syvästi, arvokkaasti,
mutta myös leikkisästi, ilolla
ja kyyneleillä kun on niiden aika.
Miksi pitäisi valita
hän ajatteli
niiden välillä mitkä tietää oikeaksi
kun voi olla samalla kertaa äiti
ja puoliso ja maailman eturivin tieteentekijä,
oman tiensä kulkija
rakastaja elämän
yksi kokonainen ihminen.

Leenan tutkimuskohde oli special niche
postimerkkeilyä, hän oli saanut kuulla,
aihe vailla laajempaa kiinnostavuutta.
Mutta uranuurtaja eteni
paljastaen uusia ajatustapoja
sillä dramaattisella logiikalla
joka johtaa erityisestä yleiseen
ja yllätysnäköaloihin

kun poikkeuksellisen sairauden perusteellinen
selvittäminen
onkin läpivalaisu johonkin laajempaan
koko immuunijärjestelmän toiminnassa.
Läpivalaisija Leena oli
soihdunkantaja sinnikkään sitoumuksen
tieteentekijä tahdosta totuuteen
ja riemusta sydämen työhön.
Hän ammensi peräänantamattomuudesta,
naisellisuudesta,
hirmuisesta substanssiosaamisesta
kyvystään palata uudelleen alkuun
jatkuvaan itsensä vaivaamiseen
ja haasteeseen työntää tiedon raja
piirun verran taas pidemmälle.

Hänen isänsä oli hirvittävän hauska
Aarno kertoo,
hänen äitinsä tavattoman vakava.
Leenassa oli molempia
ja isää vielä enemmän
sillä vakavuus ponnisteluissa
oli hänestä hauskaa
ja koska ponnistelu oli hauskaa
sitä voitiin tehdä suunnattomasti.

Tiedettä tuli tehdä täysillä
tinkimättömällä täsmällisyydellä ja ammatillisesti.
Mutta tähdellistä samalla Leenalle oli
olla valmiina spontaaneihin yllätyksiin
ilkamoiviin avauksiin ja hetkestä kohoaviin räväytyksiin.
Goal oli dream with a deadline
mutta pilkkeellä silmäkulmassa
tavoitteellisuus Leenan käsittelyssä
sai erityissisällön sekin
sillä hänen sankarisuorituksissaan
oli samalla erityistä keveyden laatua

vaivattomuuden ylöspäin avautuvaa kaarta
taidokkuuden täydellistämää
tarkoituksen tukemaa
nautittavuuden liiketilaa
kun Leena osasi sen tekemisen niin perinpohjin
tiesi toimivansa oikein
ja tunsu edistävänsä elämän sanomaa.

Hän teki asiat omalla tavallaan
eri polkuja kuin oli totuttu.
Hän seiso i elämän edessä eheänä
ihmeellisen arvokkaana
ollen titaanisella tyyllillä nimenomaan itsensä näköinen.
Minun Äidille, Laura saattoi vastata sovinnaiskriitikoille
näiden patistaessa nuorta voimaleidiä sovinnaiskaavoihin,
on tuo sanottu -70-luvulla.
Tietenkin pidän piikkarit.
Leena oli opettanut lapsilleen, että elämä eletään pystypäin
tahdikkaasti ja tyylikkäästi mutta
tarvittaessa sovinnaisuuksista piittaamatta
siihen katsomatta mitä ihmiset ajattelevat
tai mikä on vallitseva käytäntö.
Tämä timanttisen tomera suorittaja
oli samalla myös romantikko
ja käsialaansa myöten omaperäiset vivahteet,
koristeellisuus kuului kuvaan
salamana iskevän suoraviivaisuuden sisarparina
joka oli Leenan päälause
vierellään sivulauseitten leikki
tietty usko lapsenomaisuuksiin
rohkeus olla naiivi,
nainen ja myös tyttö
Leena uskalsi uskoa ihmeisiin
ja samalla hän kavahti uhkaa
jähmettyä aikuisvakavaksi.
Hän vaati Snoopyn häpöytäänsä ja katsoi samoja
romanttisia höpsy-elokuvia haltioituneen innoittuneesti.

Akateemikko Leena Palotie matkusti joka vuosi Lauran luokse New Yorkiin eläytyäkseen paneutuvasti Oscar-galaan tyttärensä kanssa.

Tämä on Leena jonka me tunsimme ja jota me rakastimme.
Tämä on Leena jota olemme saattamassa
niin kuin hänen rakkaansa tiesivät
hänen sen haluavan tapahtuvan.

Voimanäkyjen ja kauneuskuvien ihminen
Leena nojasi vaistoonsa
ja luotti tunnetotuuksiin.
Hän oli loistavassa älyssään ja erittelyvoimassaan
luovuutensa alkulähteillä
intensiivisyyden ja kiihkeän nykyhetken,
kokonaisvaltaisen heittäytymisen
intuitiivinen ihminen.
Hänen nopeutensa saattoi olla pelottavaa
kritiikkinsä rajua kuulla
mutta monista superälykkäistä tahtoihmisistä poiketen
Leena ei ollut älynsä vanki
hänen loistonsa ei kääntänyt maailmaa
hänen oman ylivoimansa kuvaksi.
Leena ei tarvinnut itsekorostusta
hänen ei tarvinnut todistella olevansa tähti
hän joka oli avaruus.
Hän rakasti toisten kasvua, hän rakasti oppilaitaan.
Hän rakasti todistaa toisten nousua kukoistukseen.
Sillä Leena ei kadehtinut toisen omaa
vaan halusi toiselle lisää.
Hän rakasti lääketiedettä, hän rakasti genetiikkaa
hän rakasti tiimityötä,
jonka johdossa hänen tarmonsä oli ehtymätön,
innostuksensa vailla vertaa
ja maaginen oli hänen kykynsä määritellä askelmerkit
järjestelmälliseen yhteistyöhön,
jota tieteenalansa tarvitsi

ja eteneminen edellytti.
Hän oli luonnontieteilijä
joka tunkeutuu tosiasioihin
tietäen että tuntimäärät tuloksiin työstetään tuhansissa ja
toisten kanssa
joskin Leenan osalta ikään kuin tanssien
ja laatumääreellä
"Mikä nyt kestää"?

Leenan kärsimättömyys arjen kitkoille edellytti venyvyyttä
lähipiiriltä. Ystäville ei ollut yllätys, kun kuultiin että
miehensä Professori A. Palotie ehti sitoa kengännauhat vasta
kun jo oltiin liikkeellä autossa
ensimmäisissä liikennevaloissa.
Tämä oli ennen kuin Aarno totesi paremmaksi siirtyä
nauhattomiin kenkiin.
Heidän suhdettaan ihailivat kaikki
vuosisadan rakkaustarinaa
samettityynyä Leenan loistolle.
Minulla on ollut onni
Leena kerran sanoi
suunnaton onni elää ihmissuhteessa
joka parantaa käytännössä kaiken.
Perheessä joka auttaa asettamaan asiat yhteyksiinsä
ja oikeisiin mittasuhteisiinsa.
Avioparina heillä oli niin ihanan hauskaa keskenään
rinta rinnan kaksi uskomatonta ihmistä
Minulla on maailman paras aviomies
Leena sanoi
ja jokainen läheltä sen tiesi
heidän keskinäinen yhteispelinsä oli jostain kuin toisesta
maailmasta
myös lääkärimäistä suoruutta ilmaisussa
railakastakin huumoria
Leenalta, joka oli tieteen naismarsalkka
ja suvereeni Kuningatar
joka saatuaan turkin päälleen

ihmetteli, missä kaikki muut viipyvät.

Kuitenkin uljaassa näyttävyydessään
Suomen tieteen
kannustussäteilevänä johtohahmona
Leena samalla oli ihmeellisesti nöyrä
ja kaikessa viimeistellyssä loistossaan
täysin juuri oma itsensä:
huutomerkki elämälle
huutomerkki naiseudelle
huutomerkki tieteelle
ja rakkaudelle
elämää kohtaan.

Leena,
resplendent in her high heels
Leena with her lady-like Majestic grandeur
always human, always warm
with a twinkle in her eye
awesome with her magnificent gifts
and beautiful, natural charisma.
She was graceful
she was forthright
she was the towering Queen
of Finnish science.
Remember,
she would never cease to remind us,
the job needs to be done
with discipline and integrity
and with eyes wide open
looking for that step forward.
Leena was uncompromising in her commitment to truth
yet always
with the feel for everyman, every woman
for the need for kindness

for the need for tenderness
for the need to see the broader picture
in which intelligence is just one acumen
and science only one of the instruments
in the service of human dignity.

With the radiance of a Princess
she loved to be a woman.
With the integrity of a sage
she loved to uncover the unknown.
With the care and concern of a country doctor
and the mind of an Einstein
she wanted to unlock the code of cancer.
Calling to her side
the joint forces of imagination,
intelligence, enthusiasm,
creative collaboration
she elevated people around her to new heights.
With the mesmerizing example of her engaging personality
she devoted herself to the cause of medicine
with an unwavering will and force of character.
Working to the end
like a female warrior on a mission from above
she lived her life
like a beacon in the storm
showing us the way
towards embetterment
towards an advancement of life.
She lived for hope, she lived for possibility
and above all
she set an example
of giving one's all
with warmth and courage
with beauty and joy
with devotion and encouragement
for the cause of medicine

with team work and respect.

She was a woman
she was a scientist
she was the lover, wife
and companion-for-life
of Aarno,
the mother of Laura and Kristian
she was our friend
and she is our hero.

We have come here
heartbroken for her premature
incomprehensible passing-away
so unfair so maddening
that reality from which Leena is gone
and we challenge the forces in the skies
for an explanation that will not come.
But up there we do see Leena
the stars the sun the light of the upscale
we see Leena the symbol of human endeavour
at its purest and best.

We have come here to bid farewell
to one whom we recognize as truly great
among the very greatest
and to a human being
who has touched our hearts, inspired us and
challenged us to uplift our actions.
And we whisper our final words
through tears through sorrow.
We whisper
we love you Leena
me rakastamme sinua.
Me rakastamme sinua nyt ja aina.